

Eider Rodriguez

Katmensen

Vertaald uit het Baskisch door Peter Smaardijk en
Henrike Olasolo

Serie Euskal Sortzaileak
Verantwoordelijk uitgever: Mari Jose Olaziregi

Vormgeving: Jose Luis Agote

Omslagillustratie: Juan Azpeitia, 2012

© Eider Rodriguez, 2012

© Vertaling uit het Baskisch naar het Nederlands: Peter Smaardijk
en Henrike Olasolo

L.G. SS-1858/2012

ISBN 978-84-616-2310-5

Etxepare Euskal Institutua

Prim, 7 - 1

E-20006 Donostia-San Sebastián

etxepare@etxepare.net

www.etxepareinstitutua.net

Druk: Leitzaran Grafikak, S.L. Martin Ugalde Kultur Parkea. Andoain (Gipuzkoa)

Katmensen

HET wankele groene hek tussen de tuinen van Agnes en Yves vervalt elke dag een beetje meer. Zij ontbijten even laat, elk in hun eigen huis.

Agnes weet over meneer Dubois alles wat je maar over iemand kunt weten: dat hij elke ochtend met zijn ene hand in de *Sud-Ouest* van gisteren zit te bladeren, terwijl hij in zijn andere hand een kopje koffie vasthoudt, bijvoorbeeld. Hij houdt het lepeltje omhoog totdat hij de hele krant uit heeft, en eenmaal op de laatste bladzijde aangekomen, drinkt hij zijn koffie in een teug op. Tot een jaar geleden rookte hij er ook een sigaar bij. Maar daar is hij mee gestopt. Na het ontbijt neemt hij een douche. Met achterover gekamde haren gaat hij naar het raam en vult het bakje met kattenbrokjes, terwijl de kat hem kopjes geeft tegen zijn hand. Daarna sluit hij de gordijnen in de keuken en de woonkamer.

Yves weet niet zoveel over mevrouw Duhalde: dat zij een eenvoudig maar keurig tuintje heeft, dat zij elke woensdag een cognac fles in de glasbak gooit, en dat zij, hoewel ze zelf klein en fijn gebouwd is, een gezette dochter heeft die in Spanje woont en doorgaans met kerst op bezoek komt.

Om tien voor negen start Yves de bestelwagen met de naam van zijn lampenwinkel erop en gaat naar zijn werk.

Agnes doet het huishouden en werkt in de tuin.

Alleen het weer kan de leefgewoonten van de twee burens verstoren.

Ze wonen nu al drie jaar naast elkaar. Yves had zijn huis gekocht van een ouder echtpaar uit Madrid.

Woensdags krijgt Yves zijn twee zonen te eten. Als het niet te koud is op het terras, of het nu zomer is of winter. Dan kan Agnes ze vanuit haar tuin goed horen. Ze hoeft dat niet stiekem te doen door de dichte begroeiing van Yves' tuin. Het gaat dan, behalve over rugby, ook over auto's en vrouwen. Soms hebben ze het over het meisje van de benzinepomp in Pausu, en ook over de dochters van een neef. En dan moet Agnes blozen bij de gedachte dat vader en zonen dezelfde vrouw zouden kunnen delen.

Elke keer droomt Agnes dat ze binnenkomt met een gebraden kalkoen, gegarneerd met aardappelen en kastanjes, ze de borden volschept en daarna een glaasje of twee aanneemt, een beetje discreet lachend.

Maar er zijn ook weken dat het hondenweer is, en dan moet Agnes het doen met de beelden van de ochtend, want Yves eet dan in de woonkamer bij het licht van de televisie. Maar Agnes heeft geleerd de schaduwen te lezen.

Dan zijn de dagen lang. Vroeger, toen ze nog voor mevrouw Bretal zorgde, kwamen zij en Yves bijna tegelijkertijd thuis. Maar toen de oude vrouw stierf,

kwam Agnes zonder werk te zitten, en het meisje van het arbeidsbureau stelde haar voor om haar pensioenpapieren in orde te maken. Hoewel ze altijd donderdagavond met haar zus in Toulouse belt, deed ze dat nu meteen die maandagochtend om haar advies te vragen. Die loste het probleem snel op. Haar dochter zei 's middags precies hetzelfde. En op woensdag was Agnes een gepensioneerde vrouw.

Tegenwoordig brengt Agnes dus, als Yves naar zijn werk is, een zakje met voer naar zijn kat, en denkt dat 'een glanzende vacht voldoende is om te zien of een kat gelukkig is'. Ze maakt Lili rustig door haar te aaien, want ze blijft onrustig als andere katten rond het huis lopen.

Tot dan toe hadden ze nooit een lang gesprek gevoerd. Het was op een novemberavond. Toen Agnes onder de douche vandaan kwam meende ze buiten het klaaglijke gejammer van een kind te horen. Ze ging in haar badjas het terras op en kwam daar Yves tegen, aan de andere kant van het hek, op espadrilles en met een bezem in zijn handen. In het midden van Agnes' tuin, daar in de zwoelheid van de verdorde hortensia's, had de gestreepte kat van meneer Dubois Lili te pakken genomen. De kat van mevrouw Duhalde was met gespreide poten tegen de grond gewerkt, met de kop omhoog gedraaid, terwijl het gemiauw luider was dan het lawaai van een ontsporende trein.

Agnes voelde medelijden en trok de ceintuur van haar badjas strakker.

'Mevrouw Duhalde, mag ik?'

‘Natuurlijk, gaat uw gang.’

Yves duwde met de bezemsteel zijn kat weg, en het leek er even op dat dat lukte, maar ze gingen haastig een stukje verderop zonder van elkaar los te komen, onder Agnes’ vijgenboom.

Agnes probeerde om iets te zeggen, maar pakte dan een glazen potje van de tuintafel en gooide dat naar de katten. Die staarden hun baasjes aan en stopten met hun vrije partij.

Yves gaf Agnes de hand.

‘Goedemiddag.’

‘Ook goedemiddag.’

‘Wat een kabaal... Waren ze al lang bezig? Neem me niet kwalijk, ik was bezig met de boormachine en had het niet door.’

‘Maakt u zich geen zorgen, we weten hoe dieren zijn,’ zei Agnes, terwijl ze haar witte kat van de grond optilde. ‘Ja toch, Lili?’

‘Liliane? Aparte naam voor een kat.’

‘Nee, Lili. *Bloem*. Lili is Baskisch voor bloem.’

‘Ik ken haar wel. Ze ligt wel eens bij mij te slapen op het bankje op het balkon.’

‘Het zal toch niet waar zijn?’ zei zij, ietwat geeneerd.

‘Toch wel, al een hele tijd. Ze doet ook wel eens een dutje op mijn bank, ze vindt mijn deken lekker,’ zei hij, zijn ogen sluitend ten teken dat hij dat niet erg vond.

‘Wat moet ik zeggen, ik wist niet dat ze zo ondeugend was...’

‘Maakt u zich geen zorgen, mevrouw Duhalde, ze stoort niet.’

‘Dank u wel, wat aardig van u.’

‘Welnee, geen dank!’

Yves aaide het kopje van Lili, en Agnes verbaasde zich over de grootte van zijn hand.

‘Ik hoop dat we op tijd zijn geweest.’

‘Het is mijn schuld. Ik heb al vaker een afspraak gemaakt om haar te laten steriliseren, maar op het laatste moment deinsde ik er altijd voor terug, hè, Lili?’

Lili was verward, de geur van het mannetje dat haar was afgenomen nog in haar neus, terwijl ze lief in de lucht krabde en van Agnes’ schoot af wilde.

‘Echt een mooi dier. Een Pers?’ Yves pakte Lili’s pootje, alsof hij haar ten huwelijk vroeg.

‘Ja. Niet helemaal zuiver, naar het schijnt, maar inderdaad.’

‘U moet wel oppassen; zij is te mooi om buiten te lopen. Er lopen genoeg wrede naturen rond, weet u, mensen die alles grijpen wat ze kunnen, zonder zich druk te maken over de schade die ze aanrichten. Kijk daarvoor wel uit.’

‘Het is wel moeilijk om haar binnen te houden.’

‘Dat klopt, die mormels weten goed alle gaatjes te vinden.’

‘En hoe heet die van u?’

‘Aitatxi. Opa dus, ook Baskisch.’

‘Die van u is ook mooi...’

Agnes aaide de borst van Aitatxi en liet haar hand verdwijnen in zijn vacht.

‘Nee, Aitatxi is niet mooi. Wel groot. Hij weegt zeven kilo. Mijn toenmalige vrouw heeft hem kado gekregen toen hij nog een kitten was, met naam en al, Fifi of Pioupiou of zoiets dergelijks, maar toen hij groter werd kreeg hij steeds meer het uiterlijk van mijn opa en toen hebben we de naam veranderd. Hij was een militair. Mijn opa dus. En die kat heeft precies dezelfde smoel. Als ik u zijn foto laat zien zult u dat beamen.’

Agnes wist niet of hij die foto meteen wilde laten zien of in de nabije toekomst en kreeg opeens zin om weg te gaan. Zij drukte Lili tegen haar borst.

‘Ik begin het koud te krijgen.’

‘Toen ze het huis uitging heeft ze geprobeerd de kat mee te nemen, maar dat wilde ik niet. Hoe zou ik haar mijn aitatxi kunnen laten meenemen?’

Agnes kende zijn harde, primaire lach van de keren dat hij met zijn zonen at, maar zij wist nog niet van zijn grote tanden.

SINDS die dag liet Agnes Lili niet meer naar buiten, maar Aitatxi begon Lili op te zoeken, rond het huis te lopen, in de kleine uurtjes. Agnes werd wakker van het gemiauw van Lili, dat door merg en been ging. Ze aaide over de rug van de kat, terwijl ze zei ‘nee, dat is niet verstandig, prinses.’ Overdag bracht Lili de uren

door met haar neus tegen de ruit, of wreef met haar rug aan alle kanten tegen de meubels op.

Op een van die avonden, toen Agnes Lili's plasvlekken in de keuken met ammoniak aan het wegpoetsen was, verscheen Aitatxi aan de andere kant van het raam. Lili begon kopjes te geven tegen de ruit, hijgend, met de ogen halfdicht, met haar gatje tegen het raam gedrukt, terwijl de hele buurt haar gejangk kon horen. Agnes opende een zak met kattenvoer en stak die door een kier van het raam, maar Aitatxi stootte met zijn snuit de zak tegen de grond. Toen Agnes haar kat probeerde rustig te maken, kreeg ze een haal tegen haar hals. Met de tranen in haar ogen opende Agnes het raam voor Lili, en nauwelijks was ze bij de deur of Aitatxi sprong bovenop haar.

Terwijl Agnes snikkend in haar keuken zat, ging de bel.

'Mevrouw Duhalde? Ik ben het, meneer Dubois. Mag ik binnenkomen?'

Agnes ging naar de deur in haar pyjama. Yves gaf haar een hand. Het was drie uur 's nachts en hij had een bezem in zijn hand.

'Ik had hem niet naar buiten moeten laten, maar die rotkat... Ik doe al twee nachten geen oog dicht... Het spijt me. Waar zijn ze nu?'

Agnes droogde haar tranen met de mouw van haar pyjama en leidde hem door het donkere huis naar het achterterras. Toen ze bij de katten waren aangekomen, gaf Yves Aitatxi een mep met de bezem, terwijl Lili

wegsprong als een veer. Opeens begon de kater al spinnend tegen Yves' kamerjas te wrijven.

Ze keken naar Lili die op het hek zat, mooi in haar begerlijkheid.

'Ik maak het huis aan kant. Gisteren heb ik de afzuigkap schoongemaakt en vandaag probeer ik de verfspetters van de vloer te boenen,' zei Agnes. 'Wilt u een glas melk? Of oploskoffie? Laten we naar binnen gaan, het is koud hier.'

Yves droeg een satijnen kamerjas met daaronder een trainingsjasje en een onderbroek. Toen Agnes dat zag, draaide ze haar hoofd af, net zoals bij gewelddadige scènes op de televisie.

'Ik mag geen zuivel van de dokter, vanwege de cholesterol.'

'Ik heb vanmiddag een cake gebakken, u wilt vast wel een stukje.'

'Nou, daar zeg ik geen nee tegen!'

Agnes' keuken geurde nog naar boter. Op tafel, op de ovenbakplaat, stond een nog maagdelijke cake, nog niet uit de vorm genomen. Agnes nam een lang mes en sneed er een stuk van.

Aitatxi en Lili renden achter elkaar aan rond de tafel. Tussendoor lag Lili op haar rug met gespreide poten, als een filmster. Aitatxi ging naar haar toe en gaf haar een speelse haal, besnuffelde haar, miauwde.

'Weet u zeker dat u geen oploskoffie wilt? Dan maak ik hem met wat minder melk en wat meer water...'

‘Nee, echt niet. Misschien...’ Hij lachte, en Agnes merkte dat er een tand loszat, ‘Misschien...’ zei hij, alsof hij aan iets ondeugends zat te denken.

Agnes keek hem aan terwijl ze hem haar beker gaf. Hij doopte zijn cake een paar keer helemaal tot op de bodem, zodat de kruimels op de melk dreven.

Aitatxi sprong bovenop Lili, alsof het poesje een tapijt geworden was.

‘Tijd om op te stappen.’ Yves gaf zijn kat een tikje tegen zijn poot. ‘Mevrouw Duhalde, heerlijke cake was dat.’

Met Lili in haar armen begeleidde Agnes Yves en zijn kat naar de deur.

AGNES begon zich mooi te maken als ze dacht dat Yves thuis was. ’s Ochtends, meteen na het opstaan, kamde zij haar haar. ’s Middags tegen zessen deed ze de gordijnen in de kamer open en trok ze nette kleren aan. Ze bladerde wat in catalogi van *La Redoute* of dat soort warenhuizen terwijl ze in de fauteuil zat, want die stond het dichtst bij het raam. Op een keer vond ze een gelig spoor op de grond toen ze naar het toilet ging:

‘Schatje, wat hebben ze met jou gedaan?’

Lili gaf kopjes tegen haar enkels. Agnes gaf haar een theelepeltje warme melk, en de kat likte het secuur op. Daarna belde ze de dierenarts.

‘Dag mevrouw Mitxelena, met Agnes Duhalde. Ik bel omdat ik me geen raad weet met Lili. Vanochtend moest ze overgeven en ik denk dat ze zwanger is.’

Bij de dierenarts was geblaf te horen op de achtergrond.

‘Dat wil nog niets zeggen.’

‘Het is die rotkat van de buurman, die laat haar niet met rust.’

‘Maar overgeven wil in ieder geval nog niets zeggen, mevrouw Duhalde.’

‘Ze is erg aanhalig.’

‘Het zaakje weg laten halen kost 150 euro, wees slim, gewoon doen, mevrouw Duhalde, de poes heeft haar plezier gehad.’

‘Ik denk dat het al te laat is.’

‘En verder, onder ons gezegd, als katers op mannen lijken...’

Agnes wist te lachen op het juiste moment.

‘En anders zijn we op tijd voor een abortus.’

‘Nou ja, zeker is het niet dat ze zwanger is, dat heb ik me in mijn hoofd gehaald, u weet hoe ik ben.’

Agnes liet haar handen rusten op de buik van het dier. Die begon echt op te zwellen, geen twijfel mogelijk.

Ze gaf de kat een blikje sardientjes in olijfolie dat eigenlijk voor haar verjaardag of voor feestdagen bedoeld was.

Om de tijd tot Yves’ thuiskomst sneller te laten gaan, ging ze die middag naar het zwembad en daarna, een week eerder dan normaal, deed ze de bood-

schappen voor de hele maand bij de *Champion*. Om vijf over zes stapte Yves al fluitend uit zijn busje. Agnes stond te wachten voor het huis.

‘Meneer Dubois, we moeten elkaar even spreken.’

‘Natuurlijk, is er iets gebeurd?’

‘Gedonder met die katten!’

‘Wilt u even binnenkomen? Dan maak ik koffie.’

Agnes hield haar tranen in.

‘Het is Lili. Ze is zwanger.’

‘Ons prinsesje? Het zal toch niet waar zijn?’

‘Volgens de dierenarts wel.’

‘En nu?’

‘Ik weet het niet, als ze een mooie vacht hebben kunnen we ze misschien verkopen. Mensen willen best geld geven voor een Perzische kat.’

Yves’ grote tanden waren eventjes heel duidelijk te zien.

‘De dierenarts zegt dat we nog op tijd zijn voor een abortus,’ zei ze, terwijl een huivering door haar heen ging omdat ze Yves en haarzelf in dezelfde zin had genoemd. ‘Ik weet het niet.’

‘Weet u zeker dat u geen koffie wilt? Ik heb ook oploskoffie, als u wilt...’

Er hing een wierooklucht in Yves’ huis. In de hal lag een open paraplu met een klein plasje op de tegels. Op de keukentafel lag *L’Équipe*, bezaaid met broodkruiden, een stukje brood en een velletje van de chorizo. Agnes moest rillen toen ze een lege fles wijn naast de gootsteen zag staan. Ze staaarde naar de magnetron,

waar de twee kopjes naast elkaar het kookpunt naderden.

‘Ik wil best de helft van de abortus betalen, zeg maar wat u wilt.’

‘Ik denk dat het maar moet gebeuren,’ zei Agnes, net toen Yves de keuken uitkwam.

Yves kwam terug met een oud fotoalbum, in het midden opengeslagen. In het album stond een man met een stoere snor, heldere ogen, medailles op de borst en een sabel in de hand.

‘Zegt u me niet dat ze niet op elkaar lijken.’

‘Hetzelfde gezicht, het klopt inderdaad.’

Yves bladerde verder:

‘Dat is zijn laatste foto. Hij liep op zijn laatste benen.’

Het was een foto van Yves’ bruiloft. Opa’s snor was uitgezakt en zijn ogen waren fletser. Daarnaast stonden Yves en zijn vrouw. Agnes voelde iets dat zij al heel lang niet meer had gevoeld.

‘Ik wil niet indiscreet lijken, maar zijn jullie gescheiden of zo?’

‘Ja, vier jaar geleden. Vier gelukkige jaren. En u, bent u getrouwd?’

‘Nee.’

‘Nooit geweest ook?’

‘Het is er nooit van gekomen, nee.’

Aitatxi moest niesen toen Yves de wierook met zijn hand wegwuifde.

‘Zeg, met Lili... moeten we het maar gewoon laten gebeuren.’

‘Dat is goed.’

Agnes voelde dat het tijd werd om haar jas uit te trekken, of weg te gaan.

‘Ik houd u op de hoogte.’

‘Een goedenavond nog.’

‘U hetzelfde.’

ZODRA Lili's buik ging groeien, werden Aitatxi's bezoeken schaarser. Het was donker tegen de tijd dat Yves thuiskwam, en Agnes zag hem alleen nog 's morgens. Soms bleef ze lang staren naar de omtrekken die Yves' bestelbusje op het asfalt had achtergelaten.

Aitatxi bleef elke dag de zak kattenvoer naar binnen werken. Lili zat dan naast hem, terwijl haar staart uitblonk in kronkelige choreografie, maar de kater keek niet op van zijn bordje en ging er, eenmaal verzadigd, weer vandoor, iets trager dan dat hij was gekomen.

Agnes aaide de rug van Lili. Haar tepeltjes werden al zichtbaar.

Toen ze op een dag terugkwam uit het zwembad, vond Agnes een smerig spoor in de gang. Ze schrok. Eerst een krabbend geluid, en daarna een tot dan toe onbekend gehuil deden Agnes naar haar slaapkamer snellen.

Lili lag in de klerenkast, in een nestje gemaakt van een trui en een deken, met grotere ogen dan ooit tevoren, vol angst.

Toen Agnes het buikje van de kat aanraakte, deinsde die terug.

De deken was nat en er was een bruin spoor dat liep naar de kast.

Ze zette een kom met water naast de kat en aaide haar. De kat trilde bij elke aanraking. Zij pakte een pootje, zoals mannen dat in films doen bij vrouwen als ze aan het bevallen zijn.

Toen ze de kat rustig had gekregen trok Agnes haar jurk van angorawol aan en poederde haar gezicht. Ze deed een beetje kokosparfum achter haar oren en op haar polsen en ging naar het huis van Yves.

‘Ik kom zo terug, liefje, hou vol, ik kom zo terug.’

Met rode neus en de haren nat van de regen kwamen ze terug, Yves nog steeds met de sleutels van zijn busje in zijn hand. Maar in de slaapkamer van Agnes was het warm, en ze gingen beiden op het bed zitten, de jassen uitgetrokken, kijkend naar de kat. Lili duwde met enige kracht tegen de kastwand; het water was uit de kom gelopen en een paar druppels trilden in haar snorharen. Steeds wanneer haar buik zich samentrok moest Agnes schrikken, maar elke keer als ze de kat naderde, deinsde die terug.

‘Wat een bende heeft die rotkat van mij er weer van gemaakt!’ zei Yves steeds weer, met trots in zijn stem.

Agnes vroeg of hij wat wilde drinken en hij antwoordde dat hij wel een cognacje wilde.

Toen ze terugkwam gaf ze zich voor het eerst in haar leven rekenschap van de dingen in haar slaapkamer: de commode met het gehaakte kleedje en de porseleinen

soepterrine, de foto van Caroline, net aangekomen in Alicante, geleund tegen een palmboom, ijsje in haar hand, de lila teddybeer, de verzameling parfumflesjes. Voor het eerst in haar leven voelde ze zich een vreemde in haar eigen slaapkamer.

Yves omvatte het cognacglas met beide handen.

‘Kijk, daar komt de eerste!’ riep hij, terwijl hij op zijn knieën op het tapijt zat, met zijn hoofd ter hoogte van de kat.

Agnes bleef onmerkbaar nippen van haar cognac. Yves was blij dat alles onder controle was, aangezien hij eigenlijk niet veel gewend was.

Het eerste wat Lili uitdreef was iets nats en zachts. Daarna beet ze met een zacht knauwtje de navelstreng van de kitten door. De nieuwgeborene leek op een mol. De oogjes waren dicht en hij was bedekt met een laagje slijm. Terwijl Lili hem aan het likken was kwam de tweede, wit van kleur.

Agnes’ botten kraakten toen zij naast Yves op haar knieën ging zitten.

‘Die lijkt harig te zijn!’ zei Yves.

‘Hij zal toch niet dood zijn? Hij beweegt niet... Hij is dood!’

‘Welnee, die rekt zich van het ene op het andere moment uit, u zult het zien.’

Agnes wachtte met tranen in haar ogen op de eerste levenstekenen van de kitten. Zij kon niet geloven dat er in dit kleine slijmerige bolletje vlees leven zat.

‘Niet aanraken, als ze onze geur aannemen worden ze door hun moeder verstoten en dan maakt zij ze dood,’ zei Agnes tegen Yves.

DE BEVALLING duurde twee uur: er kwamen vier kittens, twee kortharige en twee langharige. Nadat ze de placenta had opgegeten, likte Lili ze alle vier schoon totdat ze helemaal glansden.

Opeens begonnen ze te miauwen en te kruipen totdat de tepels van hun moeder bezet waren.

Yves en Agnes gingen op het bed zitten, kijkend naar de pasgeborenen.

‘Ze lijken op hun vader...’ zei hij.

‘Zoekt u er maar eentje uit, meneer Dubois. Meer mag ook, hoor.’

‘Dank u wel, maar ik ben al voorzien.’

‘Misschien voor een van uw zonen?’

Het lompe gevoel, dat haar zo vertrouwd was, vulde haar nu helemaal, want meneer Dubois had haar nog nooit over zijn zonen verteld. Yves keek voldaan als een vader naar de kleintjes.

‘Ze houden niet van dieren. Ze willen zelfs niet eens kinderen.’

Ze zou Caroline er eentje per koerier kunnen sturen, als ze zou willen. Maar die zou dat niet op prijs stellen. Ze was nooit gek op katten geweest en elke keer als Agnes aan de telefoon de zwangerschap van Lili aanroerde, veranderde ze van onderwerp.

‘Ik denk dat ik maar een berichtje zet op het advertentiebord bij de Champion.’

‘Dan moeten wij er wel een foto bij plaatsen.’

‘Maar nu zijn ze nog te klein voor op de foto.’

‘Over een week of twee zullen we een familieportret maken. Dan zorg ik dat Aitatxi ook gereed is voor die gelegenheid.’

Yves vond dat dit het moment was om op te stappen:

‘Ik moet er vandoor, mijn zonen komen zo eten.’

Agnes keek op de klok. Met nog een cognacje zouden de uren voor het slapen gaan nog wat verzacht kunnen worden.

‘Dank u wel voor alles, meneer Dubois.’

‘Als u me nodig hebt, weet u me wel te vinden. We zijn nu familie, mevrouw Duhalde, ze hebben van ons verwanten gemaakt! En bedankt voor het glaasje. Met dit weer is dat precies wat ik nodig heb.’

Toen Yves onzeker bewegend van het bed opstond leek hij wel op een beer die uit zijn winterslaap ontwaakt.

Agnes bleef even kijken naar de plooiën in de spreid voordat ze hem naar de deur vergezelde. Agnes kreeg een natte windvlaag in zijn gezicht en Yves rende snel en mopperend de trap op.

AGNES besteedde de volgende dagen aan het kijken naar de kittens en het aaien van Lili.

Er was nog geen maand voorbij, of Agnes vond twee kittens bengelend aan de franje van het dekbed, en de andere twee in de lade met de sjaals en de kousen. Lili's vacht verloor zijn kleur en de elegantie van weleer en Lili zelf toonde vermoeid. Liefde en medelijden vermengden zich in Agnes, als zachte en ruwe strelingen.

Ze wachtte op een teken van Yves. Ze vond het moeilijk te begrijpen waarom meneer Dubois niet kwam vragen naar Lili en de kittens. Op zekere dag belde ze aan, nadat ze zich met een borreltje moed ingedronken had. Yves deed de deur open in zijn trainingspak, met een brilletje tussen zijn neus en de buitenwereld in. De geur van wierook, die uit zijn huis kwam, maakte haar rustig.

‘Goedenavond, mevrouw Duhalde.’

‘Goedenavond, meneer Dubois, en neemt u me niet kwalijk dat ik nog zo laat stoor, misschien was u aan het eten.’

‘Nee hoor, maakt u zich geen zorgen. Hoe is het met de familie?’ vroeg Yves, terwijl hij zijn bril dichtklapte, zonder haar uit te nodigen om naar binnen te komen.

‘Het gaat z'n gangetje. Vandaag vond ik een kitten in de broodmand, bovenop het brood.’

‘Wilt u binnenkomen? Ze hebben voor volgende week sneeuw voorspeld en nog lagere temperaturen. Hondenweer vandaag, nietwaar?’

Agnes maakte een gebaar alsof ze de capuchon van haar anorak naar beneden deed, maar trok juist de koordjes strakker aan.

‘Dank u wel, maar ik heb de oven aan staan, een cake, begrijpt u wel. Hoe dan ook, ik kom eigenlijk omdat we hadden afgesproken een foto te maken. Zou het misschien goed uitkomen om een dezer dagen er eentje te maken?’

‘Jazeker wel. Ik kan direct komen als u wilt.’

Agnes dacht aan de denkbeeldige cake, maar stemde toch toe.

Yves pakte Aitatxi uit een hoek van de kamer die lui in zijn armen bleef liggen tot bij Agnes thuis. Daar begroette Lili hem met geblaas.

‘Gedraag je een beetje, prinses. De vader moet ook op de foto, dus wees een beetje netjes.’

‘Waar moet het gebeuren?’ vroeg Yves.

‘Ik weet het niet... In mijn slaapkamer, bijvoorbeeld. Dat lijkt mij de meest natuurlijke plek, nietwaar?’

Yves zette zijn bril op en keek langdurig naar de knopjes op zijn fotocamera. Ondertussen schikte Agnes de kussens en zette Lili en de vier kittens in het midden.

‘Aitatxi, kom eens hier!’

Meteen nadat de kat op het bed sprong, nam Yves de foto's. Agnes stond op haar tenen in de deuropening en keek toe.

‘Mevrouw Duhalde, zullen we er nog een doen met de hele familie?’

Agnes onderdrukte een lachje voordat ze op het bed ging zitten. Yves verschoof de foto van Caroline op de commode en zette er zijn camera neer. Daarna ging hij met een hoop lawaai naast Agnes zitten. Agnes hield de adem in. Net toen hun handen elkaar raakten klonk de klik.

‘Thuis heb ik zo’n ding voor het afdrukken van foto’s. Mijn zonen weten nooit wat ze me met kerst moeten geven, weet u, en ze hebben geld teveel. Ik kom ze u zo brengen.’

In de tijd dat hij weg was zette Agnes een cake in de oven en schreef met een vulpen op een gemarmerd kaartje:

*Quatre adorables petits chatons à donner:
Deux blancs à poils mi-longs et deux gris tigrés.
Ils sont nés le 17 septembre. Je les garde donc au moins
jusqu’au 14 novembre, afin que le sevrage
se fasse en douceur.
Pour en réserver un, me contacter par téléphone
(0559202133)**

Nu moest ze alleen nog de foto erop plakken en ze bij de supermarkt, de dierenarts en het station ophangen.

* Vier schattige kleine katjes te vergeven: Twee witte halflangharige en twee grijze getijgerde. Ze zijn 17 september geboren. Ik houd ze dus tenminste tot 14 november bij me, zodat ze nog rustig gespeend kunnen worden. Wilt u er een reserveren, bel me dan (0558202133)

Yves gaf Agnes een stapeltje foto's, waaronder een met hun beiden erop.

'Als aandenken, nietwaar.'

Ze zette hem naast de foto van Caroline in een lijstje waar ooit een foto van haar als jong meisje prijkte.

DE FOTO werd opgehangen, en weldra gingen de kittens hun weg. Bij de laatste moest er een cadeautje aan te pas komen (in ruil voor een doos Ferrero Rocher werd die meegenomen door een stel uit Lesaka).

Lili liep van huis weg. Ze gebruikte een foto van Yves voor kaartjes om in de hele buurt op te hangen, maar weken gingen voorbij zonder een enkele reactie. De dokter raadde haar aan een hele slaappil te nemen in plaats van een halve, en naar het zwembad te blijven gaan om moe te worden.

Elke dag, 's ochtends en 's avonds, maakte Agnes een ommetje in de buurt. Ze speurde onder auto's, opende vuilnisbakken, spiedde in tuinen. Haar hoop flakkerde op, elke keer als zij haar kat riep.

Op een avond belde Yves aan.

'Goedenavond, mevrouw Duhalde.'

'Goedenavond.'

Agnes opende het hek, maar Yves maakte geen aanstalten om binnen te komen.

'Het gaat over Lili. Ze is nog niet terug, toch?'

'Heeft u haar gezien? Gaat het goed met haar?'

Toen Yves zijn keel schraapte, zeeg Agnes ineen.

‘Ik denk dat ze in mijn kelder zit. Ze moet al een tijdje dood zijn, maar vanwege de kou van het moment ruik je het nog niet zo.’

‘Weet u het zeker?’

‘Komt u maar mee.’

Agnes voelde het vocht van het gras haar schoenen binnendringen. Yves reikte haar de hand langs het modderige paadje naar de kelder. Daarna kwam hij met twee glazen cognac, alsof zij de laatste genodigden waren op een feestje waar zelfs de muziek al is uitgezet:

‘Bent u er klaar voor?’

‘Ja, ik heb me kunnen voorbereiden op het ergste.’

Yves nam het lege glas aan voordat hij de kelderdeur opende.

‘Het ziet er niet mooi uit, maar dat is haar, geloof mij maar, ik ken haar goed genoeg. Weet u zeker dat u haar wilt zien?’

ONDER het licht van een enkel peertje zag Lili er meer uit als een oud wc-matje dan als kattengodin. Rondom de kat was het smerig, en ondanks dat de ramen openstonden sloeg de stank gemeen op de adem. Agnes moest hoesten.

‘Gaat het met u?’

Agnes had zin om hem in de armen te vallen, maar pakte in plaats daarvan een zakdoekje uit haar mouw en snoot haar neus.

‘Ik zou haar bij mij thuis willen begraven,’ zei Agnes toen ze de deur weer hadden dichtgetrokken.

‘Ik regel alles wel, mevrouw Duhalde,’ zei Yves, terwijl hij een schop bij het handvat pakte.

‘We zullen het met zijn tweeën doen.’

Agnes kwam met ammoniak, bleekwater, vaatdoekjes, een zwabber en een paar vuilniszakken uit haar huis. Ze moesten plastic zakken om hun schoenen binden en huishoudhandschoenen aantrekken om de kelder schoon te maken.

‘Vreemd, ik gebruik helemaal geen rattengif, ik begrijp niet hoe dit gebeurd is,’ zei Yves.

‘Wat zou ze daar gezocht hebben?’

Agnes opende een vuilniszak en Yves schepte met de schop de resten van Lili erin.

‘Ze weegt net zoveel als een kitten,’ zei Agnes.

In de deuropening zat Aitatxi en keek hen kil aan.

‘Ik breng u nog de sardientjes en de zakken voer die ik over heb, dat zal hij op prijs stellen.’

‘Maar misschien, mevrouw Duhalde...’

‘Nee, dit was de laatste, ik neem geen katten meer.’

Terwijl mevrouw Duhalde naar hem keek, groef meneer Dubois het graf onder de vijgenboom. Er werd niet gepraat, alleen een kort gebed, fluisterend. Ze begroeven Lili zonder haar uit de zak te halen.

‘Heel erg bedankt, meneer Dubois, voor wat u allemaal voor mij gedaan hebt.’

‘Dat spreekt toch vanzelf, mevrouw Duhalde.’

‘Het leven gaat door, wat doe je eraan?’

‘Zo is het maar net, het leven moet doorgaan.’

‘Fijne avond, meneer Dubois.’

‘U hetzelfde, mevrouw Duhalde.’

En beiden gingen weer terug naar huis, terug naar hun eigen dagindeling, hun eigen territorium en hun eigen merk koffie. Na een paar dagen waanden ze zich weer terug in het leven van voor de gebeurtenissen, maar het kostte weken om de gedachte aan de geur kwijt te raken.